

Baerbock stelt in buitenlandbeleid vrouwen centraal

'Feministische Außenpolitik'

Achtergrond - 8 maart 2023 - Auteurs: Marja Verburg, Wiebke Pittlik

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken Annalena Baerbock (Groenen) maakt zich sterk voor een feministische buitenlandse politiek. Daarmee moet onder meer de positie van meisjes en vrouwen in de wereld worden verbeterd. “Feministische buitenlandse politiek is niet *nice to have*”, zei Baerbock daar vorige week over. “Het is verweven met alle terreinen van ons buitenlandpolitieke handelen.”

Feministische buitenlandse politiek is hard nodig, zei Baerbock vorige week woensdag bij de [presentatie van de richtlijnen voor dit beleid](#). Tegelijkertijd presenteerde haar collega Svenja Schulze (SPD, Ontwikkelingssamenwerking) een strategie voor feministische ontwikkelingssamenwerking. Vrouwen en mannen zijn wereldwijd nog steeds niet gelijkwaardig en in conflictgebieden zijn vooral vrouwen kwetsbaar, aldus Baerbock.

"Vredesonderhandelingen zijn stabiel en houden langer stand als alle mensen aan tafel zitten." Dat geldt wat de minister betreft in het bijzonder voor vrouwen, die de helft van de bevolking uitmaken. Feministische buitenlandpolitiek integreert de perspectieven van vrouwen en groepen die gemarginaliseerd worden op basis van bijvoorbeeld religie, huidskleur, afkomst, leeftijd of seksuele oriëntatie.

De plannen van Schulzes ministerie staan in een [40 pagina's tellend rapport](#). Zij wil onder meer projecten in ontwikkelingsgebieden ondersteunen waarin vrouwen gelijke rechten hebben als mannen. Bijvoorbeeld het recht om zelf te bepalen wanneer en met wie ze kinderen krijgen, of het recht om land te bezitten, wat vrouwen in veel landen niet hebben, aldus Schulze. Ook hebben vrouwen vaak geen toegang tot gezondheids- en financiële systemen.

Internationale Vrouwendag

Op 8 maart is het Internationale Vrouwendag, een Duitse vinding. Duitslandweb grijpt de gelegenheid aan een aantal vrouwen in Duitsland voor te stellen die de

redactie het afgelopen jaar zijn opgevallen. [Lees meer](#)

Realfeminismus

Baerbock heeft in 80 pagina's haar [richtlijnen](#) beschreven voor een buitenlandse politiek waarin de perspectieven van vrouwen en gemarginaliseerde groepen zijn geïntegreerd. Hun rechten moeten worden gerespecteerd en verbeterd, zij moeten beter worden vertegenwoordigd in organisaties, en vrouwen en meisjes moeten dezelfde toegang hebben tot onderwijs en humanitaire hulp als mannen. De bedoeling is dat het beleid voortaan op alle terreinen van de buitenlandse politiek wordt gevoerd, aldus Baerbock. Concreet moet voor 2025 in totaal 85 procent van de subsidies naar projecten gaan waarbij de belangen van vrouwen en gemarginaliseerde groepen worden meegewogen. Voor de uitvoering van het beleid wordt een speciale ambassadeur aangesteld.

Het gaat bij Baerbocks rapport niet om beleid dat door de bondsregering wordt besloten, meldt [nieuwssite Tagesschau](#). Het zijn richtlijnen voor het werk op de betrokken ministeries. De minister noemt het *Realfeminismus*: bij concrete lokale projecten rekening houden met de risico's die vrouwen en kinderen lopen.

In het rapport staan vele voorbeelden van zulke concrete projecten. Zo investeert Baerbocks ministerie in een Nepalese ngo, die slachtoffers van seksueel geweld helpt bij de verwerking van hun trauma's. In Irak steunt Duitsland vrouwen die als journalist werken. Zij worden vaak bedreigd en hebben geen rechtsbescherming. Het project 'Her turn' helpt hen met nascholing en het opbouwen van netwerken, waarmee ze elkaar kunnen ondersteunen. In Argentinië worden inheemse vrouwen gefinancierd die met een eigen radiostation en een opvangcentrum sociale en ecologische problemen aanpakken, mede veroorzaakt door roofbouw voor de sojateelt.

In Irak steunt Duitsland vrouwen die als journalist werken met het opbouwen van netwerken, waarmee ze elkaar kunnen helpen

Uniek is de minister niet met haar plannen. Wereldwijd voeren of steunen volgens haar rond de 30 landen officieel een feministische buitenlandse politiek, waaronder Chili, Frankrijk, Canada, Luxemburg, Mexico, Nederland en Spanje. Daar kan Duitsland veel van leren, zeker als het gaat om representatie van vrouwen in politieke functies, zei Baerbock op de persconferentie. Ook in eigen huis kan het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken nog veel verbeteren. Er komt meer aandacht voor diversiteit en inclusie. Van de Duitse ambassadeurs is 26 procent vrouw, aldus Baerbock. Dat moeten er meer worden. Daarnaast, zo staat in de richtlijnen, toont het ministerie "nul tolerantie" bij seksuele intimidatie

en sekisme. Dat geldt ook voor discriminatie en racisme.

'Geen gezwets'

Het is niet voor het eerst dat Baerbock pleit voor meer aandacht voor vrouwen in de buitenlandse politiek. Haar feministische uitgangspunten roepen schampere reacties op. Tijdens een Bondsdag-debat over de extra investeringen in het Duitse leger kwam Baerbock vorig jaar [in aanvaring](#) met CDU-leider Friedrich Merz. “U kunt wat mij betreft een feministische buitenlandse politiek voeren, feministische ontwikkelingspolitiek - dat kunt u allemaal doen”, zei Merz. “Maar niet met de begroting voor de Bundeswehr.”

'Bij een veiligheidspolitiek in de 21e eeuw hoort ook een feministisch perspectief. Dat is geen gezwets'

Baerbock reageerde met een vurig betoog voor haar beleid. Ze sprak over vrouwen in Bosnië en Herzegovina die zwaar hebben geleden en nog steeds lijden onder de gevolgen van de verkrachtingen - die toen door het Internationaal Strafhof niet werden erkend als oorlogswapen. “Daarom hoort bij een veiligheidspolitiek in de 21e eeuw ook een feministisch perspectief. Dat is geen gezwets.”

Ook nu is er kritiek op Baerbocks plannen. Markus Söder, minister-president van Beieren en leider van de CSU, de zusterpartij van de CDU, sprak van een “onbegrijpelijk concept” dat “tot mislukken gedoemd is”. Volgens Söder is buitenlandse politiek diplomatie, “en geen missie. Als je alleen nog maar probeert de wereld te bekeren, dan sta je uiteindelijk behoorlijk alleen”, citeert [Die Welt](#) de Beierse premier.

Andere critici vinden dat Baerbock zich eerst maar eens een stuk steviger moet uitlaten over de mensenrechtenschendingen tegen vrouwen en meisjes in Iran. Anders zijn haar plannen niet geloofwaardig, zeggen zij. Maar feminisme is geen toverstaf, zei Baerbock vorige week op haar persconferentie. “We zijn niet naïef. Je kunt met feministische buitenlandse politiek niet alle problemen in de wereld oplossen.” Maar je kunt wel, aldus de minister, in landen waar vrouwenrechten met voeten worden getreden, zoals in Afghanistan en Iran, zo goed mogelijk je best doen de situatie te verbeteren.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/54344/baerbock-stelt-in-buitenlandbeleid-vrouwen-centraal>